

EDİP CANSEVER'İN ŞİİRLERİNDE MELANKOLİ

Mustafa KARABULUT¹

1. Giriş

Melankoli, Yunaca *melankholia* (khole: safra; melas: kara) “kara safra” anlamına gelmekte olup Batı’da (*Alm.*) *Melancholie*, *Schwertmut*, (*Fr.*) *Mélancolie*, (*İng.*) *Melancholia* kelimeleriyle karşılaşılır. *Türkçe Sözlük*’te bu sözcüğün kara sevda, hüznün anlamlarına geldiği ifade edilir. (*Türkçe Sözlük*, 2005, s.1364). Melankoli, genellikle bir “orta yaş hastalığı” olarak bilinir ve otuz yaşından sonra başlar. Melankoli, mani hastalığı ile birlikte görülürse buna manik depresif psikoz adı verilir. (Karabulut, 2015: 510).

Melankoli, ciddi sıkıntı ve karamsarlık sonucu ortaya çıkan ruhsal ve bedensel boyutlu bir akıl hastalığıdır. “Bu hastalık yer yer intihara bile sürüklenen *psikotik depresyon* halidir. Bu durum genel olarak psikofizyolojik faktörler; infeksiyöz, travmatik, hormonal, nörolojik, sosyo-ekonomik, organsal, toksik, sebeplerden dolayı ortaya çıkar.” (Karabulut, 2015: 507) Melankoliye yakalanmış kişinin hareketlerinde yavaşlama, çabuk heyecanlanma, duygulanma, sinirlenme, ani karar verme vb. gibi davranışlar görülmekle beraber, iştah ve uykusu kaybolur, baş ağrısı, endişe, saplantı (obsesyon) ve korkular ön plana çıkar.

Freud, *Metapsikoloji/Metapsychology* (1917) adlı yapıtının *Yas ve Melankoli/Trauer and Melanchole* bölümünde, yas ile melankoli arasında ilişki olduğunu söyler. Ona göre, “Yas her zaman sevilen bir insanın ya da ülke, özgürlük, ülkü, vb. gibi insanın yerini almış olan soyut kavramın kaybına tepkidir.” (Freud, 2002: 244). Freud, bazı insanlarda aynı etkinin yas yerine melankoli oluşturduğunu söyler. O, bireydeki yas halini bir hastalık olarak değerlendiremez, ancak melankolinin hastalıklı bir ruh yapısıyla ilgili olduğunu dile getirir. “Psikanalitik yaklaşım temel olarak melankoliyi, depresyon sınırları içerisinde anlamaya, çözümlenmeye çalışır. Dahası günümüzdeki tıbbî yaklaşımda da melankoli ile depresyon durumu arasında genellikle bir ayırım yapılmamakta ve melankolinin bir deneyim olarak ele alınmasından çok kişinin dış dünya karşısındaki güçsüzlüğüne ve bu güçsüzlüğün nedenlerine odaklanılmaktadır.” (Özgen, 2006: 44).

Psikanalizde melankoli ile narsisizm arasında ilişki olduğu belirtilir. Melankolide, kişinin dış dünyayla ilişkisini en aza indirmesi söz konusudur. “Melankoli, insanların narsistik yaralanmalara karşı gösterdikleri tepkidir.” (Teber, 2004: 232).

2. Edip Cansever’in Şiirlerinde Melankoli

Edip Cansever (İstanbul, 8 Ağustos 1928 – İstanbul, 28 Mayıs 1986) Türk şiirinde İkinci Yeni topluluğunun önemli sanatçılarından biridir. Şiirlerinde toplum kuralları içinde bunalmış bireyi ustalıklı dile getirir. Zengin imge kullanımı ve dramatik şiirdeki ustalığıyla şiir dünyamızda önemli bir yere sahiptir. (Karabulut, 2011: 149). Ramazan Korkmaz, Cansever için “İkinci Yeni’nin kuyumcu şairi” (2009: 290) der.

Edip Cansever’in şiirlerinin çoğunda gerek anlatıcılar gerekse şiir karakterleri depresif yapıyla karşımıza çıkar. Şiir karakterlerinin çoğu kendilerini umutsuz, hayattan zevk almayan, mutsuz, kararsız, bunaltılı, sıkıntılı, karamsar, cinsel bozukluğu olan, ölüm ve intihara meyilli, huzursuz, çaresiz, bitkin vb. pesimist duygu ve düşüncelere boğulmuşlardır. (Karabulut, 2013: 167)

Şair, ilk şiir kitabı *İkinci Üstü*’nde melankolik ve depresif bir yapı dikkati çeker. “Hoşlandığım Kadınlar” başlıklı şiirin anlatıcısı “*Ne yapsam, neye benzetsen / Bu mahzun halimi / Aşıklık değil benimkisi / Yolculuk değil / Neyi duysam hüznlenirim / En ufak şeyi, rüzgarı bile.*” (Cansever, S.K.I², s.20) diyerek ruh dünyasındaki depresif yapıyı ortaya koyar. Şair, şiirin devamında “*Her şey iyi, her şey sade / anlıyamıyorum şu iç sıkıntımı.*” (S.K.I, s.36) diyerek karamsar ruh halini yansıtır.

Cansever, “*Şekerli Gerçek*” başlıklı şiirde yalnızlık çeken ve ismi verilmeyen “*İğreti bir yaşayış içinde adam*” (S.K.I, s.76)’dan bahseder. Bu adam depresif ve melankolik bir yapı göstermektedir. *Yerçekimli Karanfil*’deki “*Kesin*” adlı şiirde kişinin ruh dünyasındaki donukluk, bir balığın gözlerindeki kirpiksiz, tuzlu bakışlara benzetilmiştir. “*Gözlerim bir balığın onu tutma denizlerinde*” (S.K.I, s.95) diyen ben-anlatıcı daha

¹ Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Adıyaman, e-posta: mkarabulut@adiyaman.edu.tr

² Bu çalışmadaki şiir alıntıları şairin bütün şiirlerin yer aldığı *Sonrası Kalır I* ve *Sonrası Kalır II* adlı kitaplardan (S.K.I ve S.K.II) yapılmıştır. Bu eserlerin tam künyesi için bk. Kaynakça.

sonra, “Balıktan bir göz ellerimde / Kirpiksiz, tuzlu, kesin / Bakışları günlerce.” (S.K.I, s.95) dizeleriyle kendiliğini oluşturamayan umutsuz insanı tasvir eder. Balık göz fotoğraf sanatında kullanılan bir çekim metodudur. Belli bir görüş perspektifini yansıtır. Bu görüş açısı daireseldir. Modern çekim araçlarında “fish-eye view” denilen bu bakış açısını Cansever sıklıkla kullanır. Şiirlerinde dış dünyaya dairesel bir bakış vardır. Bir çekim tekniği olan “balık-göz”, dönemin yerli ve yabancı sinemasında sıklıkla kullanılan bir çekim metodu olur. (Korkmaz, 2012: 1783).

Edip Cansever, “Aaaa” başlıklı şiirde, hiçlik duygusuna kapılan insanı, “O nasıl şey, bu adam soyut mu ne” (S.K.I, s.96) diye ifade ederken, iletişimsiz insan tipini dile getirir. Heidegger’e göre ölüme doğru giden bir varlık olarak Dasein kendi temelsizliği, yani temelindeki hiçlik karşısında büyük bir kaygı ve karamsarlık içerisindedir. Bu anlamda kişinin kaygısını gün yüzüne çıkaran şey onun sonlu/ölümlü oluşudur. “Kaygı ‘Dasein’ı dünyaya düşkün oluşundan çekip çıkarır. Böylece onun her günü aşinalığı bir anda çöker.” (Heidegger, 2008: 199). Böylece Dasein, bir kaçış olarak gördüğü düşkünlükten sıyrılır ve kendi özgün Dasein’ını ortaya çıkarabilir. (Karabulut, 2016: 42)

Edip Cansever’in *Umutsuzlar Parkı* kitabının “Çember” adlı şiirinde “Ben omuzlarımı alıp sıkıntıya giderim” (S.K.I, s.146) diyerek bireyin dünyasındaki sıkıntılardan bahseder. *Umutsuzlar Parkı*’nın aynı isimli bölümünde sıkıntılı, umutsuz ve çaresiz insanların varoluşlarını aradığı imgesel bir mekân olarak parklar görülür. *Umutsuzlar Parkı*’nda, bireyin kendisini oluşturmasını engelleyen unsurlardan bahsedilir. (Karabulut, 2013: 170).

Umutsuzlar Parkı’nın son kısımlarında birkaç yerde “Bitmedi diyorum bitmedi şaşkınlığımız” (S.K.I, s.166-168) denilerek, bireyin depresif haline vurgu yapılır. *Umutsuzlar Parkı*’ndaki birey, kendi varoluşunu, gerçekleştirememiş, kurallarını başkalarının koyduğu bir oyunu oynamak zorunda kalan sıkıntılı” insan tipidir. İlgili şiirde kapalı mekân, “yutucu mekâna” (Şahin, 2008: 118) sığamayan, sıkıntılı insanların depresif yapısı görülür.

Edip Cansever, *Petrol* adlı şiir kitabında sıkıntılı, depresif ve melankolik kişilere yer verir. “Petrol” adlı şiirde geçen “Bıkmıştım” / “Bugün hepimiz noksan” (S.K.I, s.203) ifadeleri kişinin trajik yapısını ortaya koyar. “Acı Bahriyeli”, “Tahtakale”, “İnfilâk” adlı şiirlerde de sıkıntılı insandan bahseder. “Yıldı”da “Ben burda bir sıkıntıyım, atımdan iniyorum / Benim atım her zaman / Kim bilir kime sesleniyorum sessizlik” (S.K.I, S.230) diyen şair, kendisini “sıkıntı” diye niteleyerek, depresif bir yapı gösterir.

Cansever’in şiir kişileri aynı zamanda şairin sıkıntılarını, yalnızlıklarını, karamsarlıklarını ve trajedisini yansıtır. Trajedi, kişinin iki durumdan birini seçmek zorunda kalmasından ortaya çıkar. “Özne, iki durumdan birisini seçmek zorundadır ve bu seçmek mecburiyeti, önemli bir değer kaybına yol açtığı için özneyi zor durumda bırakır. Örneğin; aşkla bağlı olduğunuz birisinden toplumsal ödev (ahlâk-doğruluk) gereği vazgeçmeniz trajedi doğurur. Her iki değer olumlu bir değer oluşu ve kişinin bunların birisinden diğeri adına vazgeçmek mecburiyetinde kalışı, trajediye yol açar.” (Özcan, 2011: 516). Trajik, insani bir durum olarak bireydeki çatışmayı ortaya çıkarır. İlgili şiirde yalnızlığı derinden hisseden şiir karakterleri kendilerini bir yerlere kapatma isteği duyarlar

“Kapansam, evlere kapansam, yıkanmış bir deniz bulacaksam”
(Ne Gelir Elimizden İnsan Olmaktan Başka, S.K.I, s.249)

Yukarıdaki şiirde kişinin hiçleşme sürecini ve depresif ve melankolik ruh halini görürüz. Şair, “Yani ben kimseyi tanımıyorum ki – kendimi bile – ah şu böceğin vızıltısı” (S.K.I, s.262) sözleriyle kimliğinden uzaklaşıp böceğe imrenir. Anlatıcı, her ne kadar böceğin vızıltısını duymamak için çabalasa da, vızıltıdan kurtulamaz. Böcekteki canlılığa karşı, bireyin yalnızlığı artar. “Bastırıyor durmadan. Bense yalnızlığa daha bir yalnızlık koyuyorum, hepsi bu” (S.K.I, s.264). Daha sonraki “Yani bir böcekte yaşıyorum – dersem inanın – onu deviniyorum hep, bilmem ki...” (S.K.I, s.264) dizesinde, bir böcekte yaşadığını söyleyen anlatıcı, Franz Kafka’nın *Dönüşüm* romanındaki bir sabah uyandığında kendisini büyük bir böceğe dönüşmüş olarak gören Gregor Samsa’yı hatırlatır. (Karabulut: 2013: 179). Franz Kafka’nın Gregor Samsa’sı, “Yakınlarımızdaki uzakları, ebeveynler arasındaki aşılmaz sınırları ve insanın mutlak yalnızlığını ifade etmek için bir böceğe dönüştürülür. Böylece insanlararası giydirilmiş/kabullenilmiş mesafeler dışlanır.” (Korkmaz, 2009: 120).

Cansever beş bölüm olarak kaleme aldığı *Tragedyalar* adlı şiir kitabında yalnızlık, yabancılaşma ve alkolün şizoidleştirdiği Armenak, Vartuhi, Stepan, Lusin ve Diran adlı karakterler yer alır. Bu karakterler melankolik ve depresif yönleriyle ön plana çıkarlar. Şiirin başından itibaren karamsar (pesimist) ve melankolik bir yapı görülür. “Biter elimizdeki şey, biter her şey / Kalırız, kan gibiyiz, donarız bir tanrısalda” (S.K.I, s.276) ifadeleri, kişinin tükenmişliğe gittiğini gösterir.

Çağrılmayan Yakup adlı kitapta Yakup, kişilik problemleri yaşamakta ve kendisini Yusuf’la karıştırmaktadır:

*“Ben, yani Yusuf, Yusuf mu dedim? Hayır, Yakup
Bazan karıştırıyorum”
(Çağrılmayan Yakup I, S.K.I, s.379)*

Şiirin bütününde “benlik parçalanması/çoğullanması” halini yansıtan Yakup, kendisi-öteki-anlatıcı ben arasında med cezirler oluşturur. “Kim ve ne olduğu konusunda kesin bir fikri bulunmayan; olay, olgu, durum ve varlıkları “anlamlandırma” sıkıntısı içinde sürekli bir bunalım hâli yaşayan, bütüncül düşünüşten ve bütünlük duygusundan yoksun bir figür olarak karşımıza çıkan Yakup’un “benlik/kimlik” sorunu, kendisini zaman zaman “Yusuf”la karıştırması biçiminde de ortaya konulur.” (Kul, 2012: 53).

Yakup, bu şiirde yabancılaşma ve dışlanmışlığın bir sembolü gibidir. O, Albert Camus’nün *Yabancı* adlı eserindeki Meursault’unun bir benzeri olduğunu söylemek yanlış olmaz. Murat Devrim Dirlikyapan, *Çağrılmayan Yakup*’u Aristophane’in *Kurbağalar* ve *Eşekarıları* adlı eserleriyle karşılaştırmış, Cansever’in bu eserinin *Yargıçlar* adıyla da bilinen komedyayla ilgili olabileceğini belirtmiştir. (Dirlikyapan, 2007: 109).

Yakup; yalnızlık, dışlanmışlık, yabancılık ve kimlik problemi içerisindedir. Bu, onun psikolojik yapısında bozulmalara yol açar. Kendiliğini oluşturamayan Yakup, kendisini soyutlayarak, ikinci bir “ben” oluşturur. Ben, varlığın hüküm sürdüğü mekândır. “Ancak birey, kendi benliğini olumsuz nitelikli ötekinin buyruğu altına verdiği takdirde ben ile öteki arasında gelgitler, savaşlar ve çekişmeler yaşar.” (Şahin, 2010: 25). Kendiliğini oluşturamayan Yakup, yer yer kendisini soyutlayarak, ikinci bir “ben” oluşturur. Psikanalitik açıdan baktığımızda Yakup, iç ve dış çatışmaları olan, kimlik bunalımı yaşayan, kendisine yabancılaşmış, melankolik v depresif bir kişidir. Kendisini mahkemede yargılayacak olan “Kurbağalar”ın kendisi ile ilgili bir şeyler konuştuğunu, “Yakup” sesi dışındaki sözcükleri anlayamadığını söyler. (Karabulut, 2013: 187-188).

“**Cadı Ağacı**” adlı şiirde de kendisine ve dünyaya yabancılaşmış melankolik insan tipi görülür. Şiir anlatıcısı bir otobüs şoförü olmakla beraber, kendine ve dünyaya yabancılaşmış biridir. Edip Cansever, “Cadı Ağacı”ndaki otobüs sürücüsü Yakup’tur, Yakup gibidir” der. (Cansever, 2012: 69) Anlatıcı, şiirin ilk kısmında “*Ben kendi yarattığım bir yoldan geçiyorum / Yolun üstünde kurumuş bir cadı ağacı / Kurumuş, kansız, bembeyaz bir cadı ağacı*” (S.K.I, s.388) diyerek, olumsuz bir tablo çizer.

“**Pesüs**” adlı şiirde psikolojik yapısı bozulmuş bireyle karşılaşılır. Anlatıcı, “*Sanki bir çaresizlikten ödünç aldığım kendimi*” (S.K.I, s.402), “*Deniz hayvanlarının / Kimsesiz iskeletlerine döneceğim*” (S.K.I, s.404-405), “*Yani hiçbir şey değilim ben, sadece bir konuyum*” (S.K.I, s.405) ve “*Gerçi sessiz ve ünü olmayan bir yaratıktım, biliyorum*” (S.K.I, s.405) sözlerinden sonra “*Ben neydim*” diyerek kimlik bunalımını ve şizoid yapısını gösterir.

Cansever, *Ben Ruhi Bey Nasılım* adlı şiir kitabında Ruhi Bey karakteriyle varoluş ve kimlik mücadelesi veren bir tip çizer. Şiir boyunca, Ruhi Bey’in yaşadığı travma ve bulantılar, benliğinin parçalanması, üvey annesiyle yaşadığı cinsel ilişkinin oluşturduğu trajedi ve sayıklamaları yer alır. (Karabulut, 2013: 195). Kendisini “*Yaşam boyu inilti*” (S.K.II, s.15) içerisinde hisseden Ruhi Bey, “*Beni bir sardunya büyüttü belki*” (S.K.II, s.15) diyerek, kimlik bunalımını ve melankolik yapısını dile getirir. Kendisini değersiz ve gereksiz olarak algılayan Ruhi Bey, sıkıntıyı buruşuk bir iç çamaşırı gibi saklayan kımiltısız bir gövdeye benzer.

Bezik Oynayan Kadınlar kitabının karakterleri psikolojik bozukluğu olan kişilerdir. Şiir karakterlerinden Cemile, yalnızlık ve bunalımın pençesinde nihilist bir karakterdir. Cemile, yalnızlığın acısını çok yakından hissetmektedir. Tabiatdaki nesnelere bir anlamının olmadığı bir dünyada yaşamının trajedisini ile iç içedir. O, kimsesizliğini, yalnızlığını, çaresizliğini adeta bir yok oluş olarak algılar. O kadar içe kapanıktır ki, sadece kendi içine sızmaktadır:

*“İşte şu yağmurlar, işte şu balkon, işte ben
İşte şu begonya, işte yalnızlık
İşte su damlacıkları, alnımda kollarımda
İşte yok oluşumdan doğan kent
Hiçbir yere taşmıyorum, kendime sızıyorum yalnız.”
(Manastırlı Hilmi Beye Birinci Mektup, S.K. II, s.245)*

Cemile, içinde bulunduğu boşluktan dolayı kendisini “oyuk”a benzetir:

*“Ben dediğim koskocaman bir oyuk
Koltuğun üstünde, aynadaki yansıda
Bir oyuk! sofada, mutfakta, yatağımda
(Manastırlı Hilmi Beye Birinci Mektup, S.K. II, s.245)*

Cemile kendisini gittiği yeri bilmeyen böceklerle benzetir:

*“Gittiği yeri bilmeyen böcekler gibiyim
Bir oyuğa, oyulmuş bir yaşama”*

Manastırlı Hilmi Beye Birinci Mektup, S.K. II, s.246)

Cemal, odasının penceresinin olmayışını, “iyi ki yok” diye kendi dünyasında olumluya çevirmeye çalışır. Çünkü ancak bu şekilde kendisiye baş başa kalabilmektedir.

*“Odamın penceresi yok -iyi ki yok-
Konuşuyorum kendimle”*

(Cemal’in İç Konuşmaları/II, S.K. II, s.275)

Cemal’deki yok oluş hisleri, psikolojik yapısındaki bozuklukların önemli bir parçasıdır. Cemal, kendisini İkaros’la özdeşleştirerek kendiliğini oluşturamaz ve mutlu olamaz.

*“Bağırıyorum bağırıyorum
Beyaz çimenler, beyaz çimenler!
Yok oluyor düş
Yok oluyor sanrı.
İkaros’um ben
Kimse artık beni görmüyor.”*

(Cemal’in İç Konuşmaları/III, S.K. II, s.282)

Bezik Oynayan Kadınlar adlı şiir kitabının karakterlerinden Seniha’nın depresif yapısını günlüklerinden öğreniyoruz. Seniha, içe dönük yapısıyla dikkat çeker ve adeta umutsuzluk ve hüznü temsil eder. Geceleri başka evlere giden Seniha, bir otel odasında yalnız başına ölümü bekleyecek kadar, umutsuz ve intihara meyillidir. Seniha, günlüğüne karamsar bir hava içinde başlar:

*“Gözlerimden uçtum -bırakıp eski gövdemi-
Aynanın önünde durdum
-Kenarları saydam yapraklı aynanın-
Omuzları açık giysimi giydim -siyah-
Topaz kolyemi taktım
Göğsümün ortasına bir gül yerleştirdim
Acı, apacı bir gül
Dışarı çıktım.”*

(Seniha’nın Günlüğünden/I, S.K. II, s.286)

Seniha’nın karamsarlıktan kurtulmak istese de bunu başaramaz ve kimlik bunalımı yaşar. O, monologlarında bu kimlik bunalımını ve patolojisini gösterir. O, “*Kimim ben?/Seniha! Çağırmadım ki ‘kendimi’ / Sordum, o kadar / Ben kendimi kendime sunuyorum, o kadar / ... /Kendimi kendime sunuyorum - ben Seniha - / Bunu hep böyle yapıyorum.*” (S.K. II, s.287-288) diyerek, varoluş trajedisi içerisindeki psikolojik yapısını ortaya koyar.

SONUÇ

Melankoli, kişinin ruhsal ve bedensel durumunda yavaşlama; karamsar ve sıkıntılı bir ruh haline bürünmesi, hatta intihar arzusuna kapılmasına sebep olan “psikotik depresyon” da denen bir akıl hastalığıdır. Bu ruhsal yapı, edebi eserlerde az veya çok yer almaktadır. Türk edebiyatında Servet-i Fünûn dönemi eserlerinde sıkça görülen Melankoli, özellikle Tevfik Fikret’in şiirlerinde belirgindir. Cenap Şahabettin’in birkaç şiirinde görülen melankoli Fikret’teki gibi derin değildir.

İkinci Yeni şairlerinden Edip Cansever’in şiir karakterlerinin çoğu depresif ve melankolik bir yapı gösterir. Onun şiir karakterlerinin çoğu kendilerini umutsuz, kararsız, bunaltılı, karamsar, ölüm ve intihara meyilli, huzursuz, çaresiz vb. bir yapıdadırlar. Şiirlerde karşımıza çıkan “*Ne yapsam, anlayamıyorum şu iç sıkıntımı, iğreti bir yaşayış içinde adam, ben omuzlarımı alıp sıkıntıya giderim, bıkmıştım, bugün hepimiz noksan, ben burda bir sıkıntiyim, kapansam, evlere kapansam, yani ben kimseyi tanıtmıyorum ki – kendimi bile – ah şu böceğin vızıltısı, bense yalnızlığa daha bir yalnızlık koyuyorum, yani bir böcekte yaşıyorum, biter elimizdeki şey, biter her şey, kalırız, kan gibiyiz, donarız bir tanrısalda, ben kendi yarattığım bir yoldan geçiyorum, sanki bir çaresizlikten ödünç aldığım kendimi, yani hiçbir şey değilim ben, sadece bir konuyum, gerçi sessiz ve ünü olmayan bir yaratıktım, biliyorum, yaşam boyu inilti, beni bir sardunya büyüttü belki, hiçbir yere taşmıyorum, kendime sızıyorum yalnız, ben dediğim koskocaman bir oyuk, gittiği yeri bilmeyen böcekler gibiyim,*

odamın penceresi yok -iyi ki yok-, konuşuyorum kendimle, İkaros'un ben, kimse artık beni görmüyor, gözlerimden uçtum -bırakıp eski gövdemi-" gibi ifadeler, Edip Cansever'in şiirlerindeki trajedinin yansımalarıdır.

Edip Cansever'in şiir karakterleri, içinde buldukları yalnızlık, sıkıntı ve terk edilmişlik duygularını derinden hissederler. Onlar, kendisiyle ve toplumla iletişimsiz olup iç ve dış çatışma halindedirler. Onlar genel olarak hayatla ilişkisini asgariye indirmişlerdir. Bazen kendi ayaklarının altında ezilen çimenler gibidir, bazen de kendilerini bir böceğe benzetmektedirler. Bu sebeplerle Cansever'in şiir karakterleri, kendilerini hiçlik duygusuna kaptırmak, depresif ve melankolik bir yapı gösterirler.

KAYNAKÇA

- CANSEVER, Edip, (2008), *Sonrası Kalır I*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- CANSEVER, Edip, (2008), *Sonrası Kalır II*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- CANSEVER, Edip, (2012), *Şiiri Şiirle Ölçmek*, Yapı Kredi Yayınları, haz. Devrim Dirlikyapan, İstanbul.
- DİRLİKİYAPAN Murat Devrim, (2007), *Phoenix'in Evrimi: Edip Cansever'de Dramatik Monolog*, Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.
- FREUD, Sigmund, (2002), *Metapsikoloji*, çev. Emre Kapkın, Ayşen Tekşen Kapkın, Payel Yayınları, İstanbul.
- HEİDEGGER, Martin, (2008), *Varlık ve Zaman*, çev., Kaan H. Ökten, Agora Kitaplığı, İstanbul.
- KARABULUT, Mustafa, (2011), "Edip Cansever'in 'Medüza' Şiirine Varoloşçu Bir Bakış", *Erdem*, Sayı: 61, ss.147-158.
- KARABULUT, Mustafa, (2013), *Edip Cansever Şiiri - Psikanalitik Bir İnceleme*, Öncü Kitap Yayınları, Ankara.
- KARABULUT, Mustafa, (2016), "Edip Cansever'in Şiirlerinde Depresif Karakterler", *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 8, Sayı: 22, ss.35-68.
- KARABULUT, Mustafa, (2015), "Tevfik Fikret ve Cenap Şahabettin'in Şiirlerinde Melankoli", *Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 10/2 Winter 2015, p. 507-520.
- KORKMAZ, Ferhat, (2012), "Edip Cansever'in Şiirlerinde Göz İmgesi", *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/3, Summer.
- KORKMAZ, Ramazan, (2009), "Metaforik Dönüştürme Biçimleri ve Efendi-Köle Diyalektiği Bakımından Beyaz Kale", *bilig*, Yaz, S.50.
- KORKMAZ, Ramazan, (2009), *Yeni Türk Edebiyatı El kitabı* (Editör), Grafiker Yayınları, Ankara.
- KUL, Erdoğan, (2012), "Edip Cansever'in 'Çağrılmayan Yakup' Şiirinde Birey Algısı", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, 19, 2, ss.45-65.
- ÖZCAN, Tarık, (2011), "Cahit Sıtkı Tarancı'nın 'Korktuğum Şey' Adlı Şiirinde Trajik Vizyon", *Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 6/1 Winter.
- ÖZGEN, Ahmet Burhanettin, (2006), *Karanlığın Aydınlığı: Melankolinin Tarihsel, Psikanalitik, Sosyolojik ve Felsefi Boyutları Üzerine Bir Araştırma*, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- ŞAHİN, Veysel, (2008), "Kurmaca Tekniği Bakımından Halide Edip Adıvar'ın Handan Romanı." *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 18, Sayı: 2.
- ŞAHİN, Veysel, (2010), "Oğuz Atay'ın Anlatılarında Ben, Öteki ve Benlik." *Türk Dili*, C.XVIII, S.697, Ocak.
- TEBER, Serol, (2004), *Melankoli*, Say Yayınları, İstanbul.
- TÜRKÇE SÖZLÜK, (2005), *Türk Dil Kurumu Yayınları*, Ankara.